

Interne notater

STATISTISK SENTRALBYRÅ

85/29

25. juli 1985

SENTRALITET OG REGIONAL UTVIKLING 1970 - 1980
DOKUMENTASJON OG PRESENTASJON AV TABELLER
BASERT PÅ KRETSDATA

av

Knut H. Ramtvedt

INNHOLD

	Side
Figurregister	1
Tabellregister	1
Tekstdel	
1. Bakgrunn	2
2. Hovedopplegg	2
2.1. Klassifisering av grunnkretsenes (1980) sentralitet ..	2
2.2. Metode for å konstruere sammenliknbare regioner 1970 - 1980	4
3. Datakilder	8
4. Landsdelsinndelingen	8
5. Merknader til de enkelte tabellene	8
6. Videre bruk av materialet	10
Litteratur	11
Vedlegg	
1. Skjematisk oversikt over opplegget	13
2. Register over vedleggstabeller	17
3. Vedleggstabeller	19

FIGURREGISTER

	Side
1a. Grunnkretsene etter sentralitet. Sør-Norge	5
1b. Grunnkretsene etter sentralitet. Nord-Norge	6
2. Eksempel på oppbygging av "Sentralitets-indekskatalogen. 1970 - 1980"	7

TABELLREGISTER

1. Koder/indeks for kretsenes sentralitet	3
---	---

1. BAKGRUNN

Det har de senere år pågått en debatt om hvordan bosettingsmønsteret egentlig utviklet seg i 1970-årene. I prosjektet "Regionale intergrasjonsprosesser i Nord-Norge", ledet av Ottar Brox, (Brox 1980, 1982) ble det i 1980 lansert en hypotese om at bosettingsmønsteret i Nord-Norge ble konsolidert det foregående 10-år. Sentraliseringen av bosettingsmønsteret er ifølge hypotesen stanset opp og periferien styrker sin stilling. Dette skulle ha sin bakgrunn i periferiens integrasjon til storsamfunnet gjennom bedrede kommunikasjoner og pendling, desentralisert offentlig virksomhet og økte trygdeoverføringer.

Brox er kritisert for å ha formulert hypotesen på grunnlag av et begrenset empirisk materiale fra Troms. Senere studier fra Finnmark og Nordland underbygger ikke hypotesen. En utredning utført av Sogn og Fjordane fylkeskommune (1983) peker på at den negative utviklingen i utkantskretser fortsetter i 1970-årene, men med noe redusert styrke.

Debatten om konsolideringshypotesen har vist behovet for en landsdekkende studie av bosettingsutviklingen basert på kretsdata.

Da Miljøverndepartementets planavdeling stod foran en runde med fylkesplanbehandling og arbeid med St.melding nr. 67 (1984-85), "Regional planlegging og distriktpolitikk", ble Byrået bedt om å skaffe fram grunnlagsdata for en analyse.

Departementet ønsket en oversikt over hvordan demografiske forhold, yrkesdeltaking og pendling har utviklet seg innenfor kretser med ulik grad av sentralitet i ulike strøk av landet.

I samarbeid med Byrået skisserte departementet et sett tabeller innenfor disse emnene. Tabellene er basert på kretsdata fra folketellingene i 1970 og 1980.

Formålet med dette notatet er å dokumentere, beskrive og i en viss grad vurdere hovedoppleggelsen bak tabellene. Dette gjelder særlig definisjoner av kretsenes sentralitet i h.h.v. 1970 og 1980. Videre dokumenteres innholdet i de enkelte tabellene. Bak i notatet presenteres de hittil produserte tabellene på lands- og landsdelsnivå. Tilsvarende tabeller er laget på fylkesnivå. På grunn av tabellenes omfang er fylkesutgavene utelatt her, men de kan fås tilsendt ved henvendelse til Byrået.

Materialet er delvis presentert og analysert i St.meld. nr. 67 (1984 - 1985) "Regional planlegging og distriktpolitikk", og vil trolig gi grunnlag for senere analyser både i og utenfor Byrået.

2. HOVEDDOPPLEGG

Prosjektet utnytter i stor grad arbeider som tidligere er utført i Byrået. Dette gjelder avgrensning av normativt arbeidsreiseomland, dokumentasjon av sammenliknbart mellom kretser 1970 og 1980 og etablering av krets databank 1970 og 1980.

2.1. Klassifisering av grunnkretsenes (1980) sentralitet

For å definere grunnkretsenes sentralitet har vi tatt utgangspunkt i et omfattende arbeid kalt "Normativt arbeidsreiseomland til utvalgte tettsteder og sentra". Materialet er dokumentert av Ole Ragnar Langen i Interne notater 83/21 (generell del) og 83/35-52 (de enkelte fylkene).

Normativt arbeidsreiseomland er her definert for et utvalg på 663 tettsteder/sentra (av i alt 849 tettsteder ved FOB-80). Utvalget er gjort bl.a. slik at hver kommune får minst ett senter. Omlandet rundt sentraene er definert som de grunnkretser som har et befolkningstyngdepunkt som ligger mindre enn 45 minutter i reiseavstand fra senteret. På dette grunnlaget ble det etablert en katalog, Sentralitetsindekskatalogen, med følgende filebeskrivelse:

Posisjon	Fellesbeskrivelse
1 - 4	Kommunenummer
5 - 8	Grunnkretsnummer
9 - 10	Antall tettsteder kretsen sogner til
11	Kode for tettstedsstørrelse (Sentralitetsindeks)
12 - 15	Tettstedsnummer
16 - 21	Antall personer i grunnkretsen, 1980

Tabell 1. Koder/indeks for kretsenes sentralitet

Kode	Størrelse på sentrene
0	Grunnkretser som ligger utenfor omlandet til tettsteder og sentra (Periferi)
1	Grunnkretser som ligger innenfor omlandet til sentra som ikke oppfyller tettsteds-kriteriene (mindre enn 200 innbyggere)
2	Grunnkretser som ligger innenfor omlandet til tettsteder med 200 - 499 innbyggere
3	Grunnkretser som ligger innenfor omlandet til tettsteder med 500 - 999 innbyggere
4	Grunnkretser som ligger innenfor omlandet til tettsteder med 1 000 - 1 999 innbyggere
5	Grunnkretser som ligger innenfor omlandet til tettsteder med 2 000 - 4 999 innbyggere
6	Grunnkretser som ligger innenfor omlandet til tettsteder med 5 000 - 9 999 innbyggere
7	Grunnkretser som ligger innenfor omlandet til tettsteder med 10 000 - 19 999 innbyggere
8	Grunnkretser som ligger innenfor omlandet til tettsteder med 20 000 - 49 999 innbyggere
9	Grunnkretser som ligger innenfor omlandet til tettsteder med 50 000 og flere innbyggere

Katalogen, som inneholder en record for hvert omland grunnkretsen tilhører, gir muligheter for å klassifisere kretser etter flere typer av sentralitet. I dette arbeidet ble kodene for tettstedsstørrelse brukt til å sortere grunnkretsene etter størrelsen på det største tettstedet som kan nås på 45 minutter. Vi fikk dermed 10 sentralitetsklasser; fra periferi til grunnkretser innenfor omlandet til tettsteder med 50 000 og flere innbyggere. Denne klassifiseringen av kretser ble også brukt i en analyse av marginalitet i Norge basert på kretsdata fra 1960 og 1970 (Langen, 1976).

La oss se litt nærmere på de antagelsene dette sentralitetsmålet bygger på. For det første er omlandsgrensen satt til 45 minutter reisetid fra sentrum.

"Denne 45 minutters grensen er dels fastlagt på basis av empiriske (faktiske) pendlingsstudier, dels ut fra normative betrakninger om hva som ut fra spesielle norske forutsetninger kan ansees som maksimal akseptabel daglig arbeidsreiseavstand (Fossan, 1975)." Ved reisetider på mer enn 45 minutter vil dagpendlingen ofte gå over til å bli ukependling (Langen 1983).

45 min.-grensa må sees på som et gjennomsnittstall, den varierer fra person til person og i en viss grad mellom regionene. I en undersøkelse om "Senterstruktur og bosettingsmønster" (Kanstad, Kindseth: 1983), utført ved Nordlandsforskning, hevdes det at det sannsynligvis aksepteres lengre arbeidsreiser på Østlandet enn i Nord-Norge. I vedleggstabell 9 ser en imidlertid at andelen av yrkesaktive med arbeidsreiser på over 45 min. i Nord-Norge ligger på nivå med landsgjennomsnittet i de tre mest perifere sentralitetsklassene (13,9 - 19,1 prosent). Til de aller største byene aksepteres oftere lengre reisetid enn til mindre tettsteder.

Dette kan bety at enkelte grunnkretser rundt større tettsteder, særlig på Østlandet, har fått for lav sentralitetsklasse. Omvendt har nok en del grunnkretser rundt mindre tettsteder, kanskje særlig i Nord-Norge, fått høyere klasse enn de faktisk skulle ha. Dette kan det være nyttig å ha i mente når en vurderer tallene over hvor sentralt folk bor i ulike regioner av landet. Endrings-tall og andelsberegninger påvirkes i mindre grad av dette forhold.

Det finnes ulike metoder for å definere og beregne sentralitet på grunnlag av sentralitetsindekskatalogen. Metoden relevans varierer med problemstillingene og fra region til region. Her er en krets sentralitet definert ut fra det største tettsted som kan nås på 45 min. Dette er et forsøk på å operasjonalisere sentralitet oppfattet som størrelser på kretsens arbeidsmarked. Mange kretser kan imidlertid nå flere tettsteder og får på denne måten et større arbeidsmarked enn her indikert. Det er særlig rundt Oslofjorden i de viktigste jordbruksdistrikterne (pga. bosettingsmønsteret) at kretsenes sentralitet i noen grad blir undervurdert.

Da disse kretsenene allikevel havner i høyeste sentralitetsklasse regnes metoden derfor å gi en noe snevrere skala enn det de faktiske variasjonene i størrelse på kretsenes arbeidsmarked skulle tilsi. En alternativ metode kunne vært å klassifisere kretsenene etter det største omlandet de tilhører.

Med de forbehold som her er nevnt skulle den benyttede metoden for å klassifisere kretser gi et rimelig godt grunnlag for å beskrive regional utvikling i et sentrum-periferi perspektiv.

2.2. Metode for å konstruere sammenliknbare regioner 1970 - 1980

Hensikten med prosjektet var å beskrive regionale utviklingstendenser i 1970-årene. Det forutsetter at en kan sammenholde 1980-data med data for 1970 for sammenliknbare områder. Nå er det imidlertid slik at grunnkretsene brukt under FOB-80 har endret seg vesentlig fra tellekretsene i 1970-tellingen, særlig i tettbygde strøk (Byfuglien og Langen, 1983) slik at det bare delvis er mulig å beskrive utviklingen i den enkelte krets. Det ble derfor nødvendig å klassifisere også tellekretsene fra 1970 etter sentralitet slik at de mest mulig nøyaktig svarer til regionalinndelingen basert på klassifisering av 80-kretsenes sentralitet (vist i figur 1a og b).

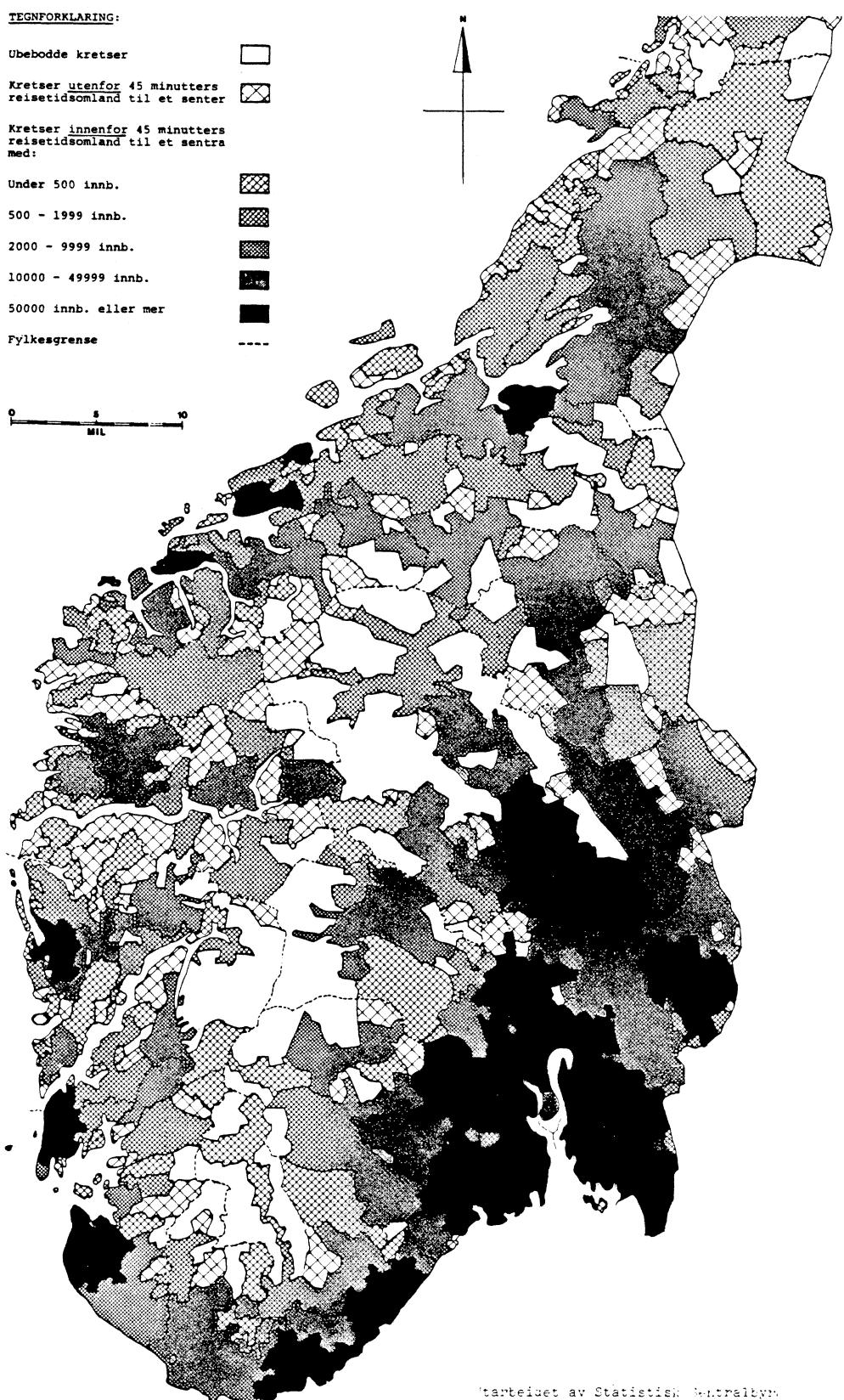
Det er imidlertid 8 818 tellekretser (Langen, 1975 s. 14) og en manuell vurdering og klassifisering av hver enkelt krets i 1970 ville kreve uforholdsmessig mye arbeid. Det ble derfor valgt en løsning basert på bruk av EDB som utnytter det arbeidet som er lagt ned i den omfattende sammenliknbarteskatalogen mellom kretsenene 1970 og 1980.

"Sammenliknbarteskatalogen 1970 - 1980" inneholder opplysninger om hvilke 1970-kretser som inngår i de enkelte 1980-kretsenene. En grunnkrets i 1980 kan bestå av hele og/eller deler av 70-kretser slik at en god del 70-kretser fordeler seg på flere 80-kretser (se figur 2). Enkelte av disse 80-kretsenene kan ligge innenfor, andre utenfor det aktuelle omlandet.

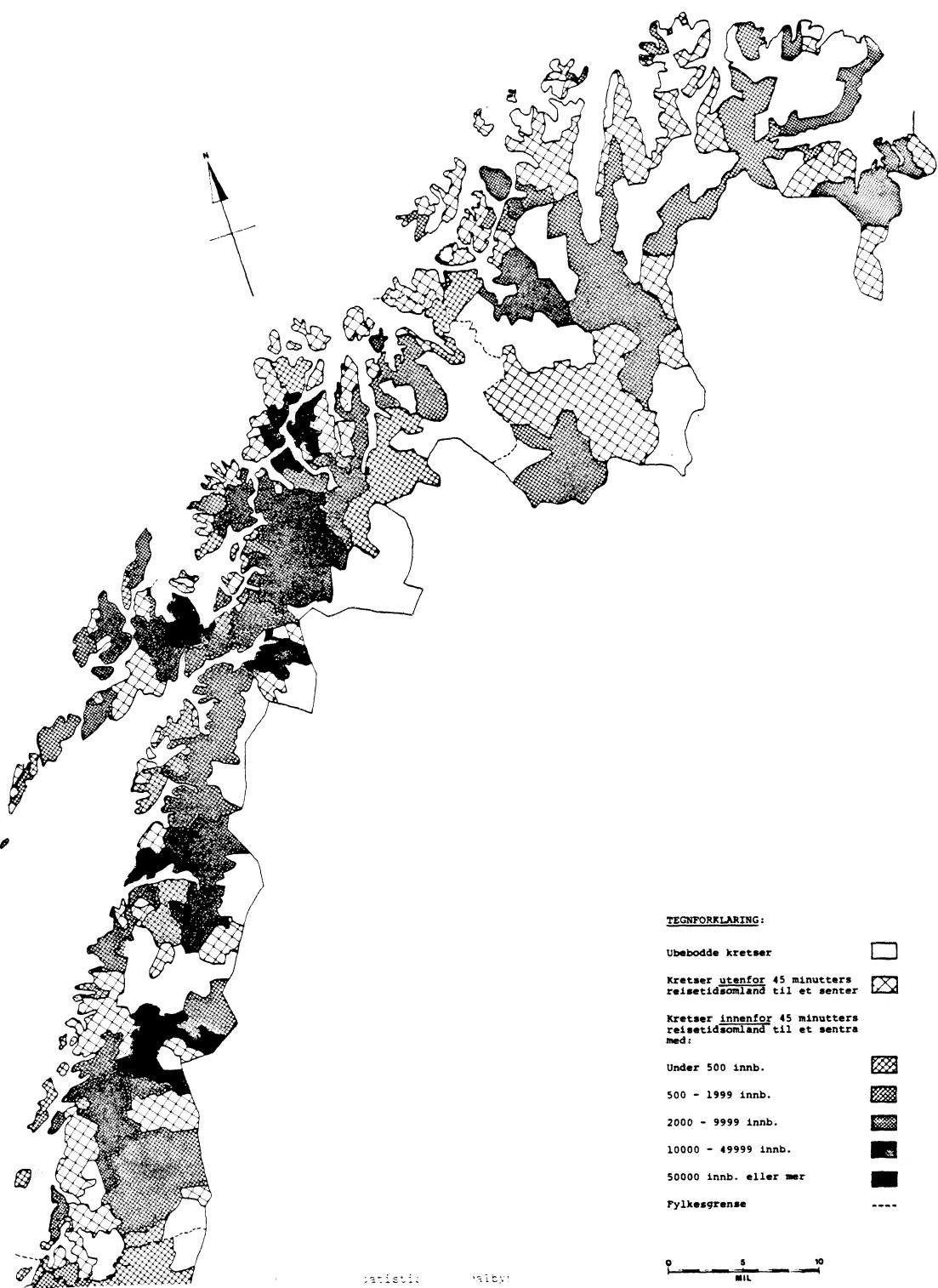
For eksempel kunne en tenke seg at grunnkretsene 0401 og 0402 (figur 2) lå innenfor omlandet og 0403 og 0404 lå utenfor. Problemet var da bl.a. å få plassert tellekretsene 1, 2, 10 og 17 i riktig sentralitetsklasse. I slike tilfelle ble det satt som regel at hvis 50 prosent eller flere av de berørte 80-kretsenene inngår i omlandet, tilordnes 70-kretsenene dette omlandet. I eksemplet vil da tellekretsen 1, 2 og 17 falle innenfor omlandet, og få sentralitetsindeks deretter, mens krets 10 faller utenfor.

Denne testen foretas først for omlandet til det største aktuelle tettstedet. Ved negativt resultat (kretsen faller utenfor omlandet) testes det på omlandet til nest største aktuelle tettsted.

Under dette arbeidet ble det foretatt kontroller og opprettning av sentralitetsindekskatalogen.

Figur 1a: Grunnkretsene etter sentralitet. Sør-Norge.

Figur 1b: Grunnkretsene etter sentralitet. Nord-Norge.

Figur 2. Eksempel på oppbygging av "Sammenliknbarhetskatalogen 1970 - 1980"

Komm 1234	1980 Krets 5678	Komm 9012	1970 He1-kr 3456	De1-kr 7890
0501	0304	0501	0026	
0501	0305	0501	0027	
0501	0306	0501	0025	
0501	0307	0501	0023	0024
0501	0308	0501		0024
0501	0309	0501	0022	0021
0501	0401	0501		0001
0501	0401	0501		0002
0501	0401	0501		0003
0501	0401	0501		0005
0501	0401	0501		.0017
0501	0402	0501		0001
0501	0402	0501		0002
0501	0402	0501		0017
0501	0402	0501		0018
0501	0403	0501		0001
0501	0403	0501		0002
0501	0403	0501		0010
0501	0403	0501		0017
0501	0404	0501		0001
0501	0404	0501		0002
0501	0404	0501		0010
0501	0404	0501		0017

På denne måten synes 80-omlandene, og dermed de ulike sentralitetsklassene, å være tilfredsstillende avgrenset også med tellekretsene 1970. Metoden skulle gi et brukbart resultat fordi de fleste grenselinjene mellom ulike sentralitetsklasser går gjennom strøk med spredt bosetting hvor sammenliknbarheten mellom 1970- og 1980-kretsene er bedre enn i tettbygde strøk (Byfuglien og Langen, 1983). Samtidig vet vi at de avvikene som forekommer i omlandsavgrensningen berører svært få personer i forhold til det totale antall personer innenfor samme sentralitetsklasse og region. Særlig for de tabellene som opererer med strukturtall er avvikene uten betydning. Jo høyere regionalt nivå en presenterer tall for, jo mindre påvirker avvikene sammenliknbarheten i tallmaterialet.

I og med at en vurderer de største aktuelle tettsteder/sentra først er det en tendens til at de mer sentrale klassene avgrenses for vidt på bekostning av de mer perifere innenfor samme region. Dette betyr at tabellene i hvert fall ikke overdimensjonerer negative utviklingstrekk (f.eks: befolkningsutviklingen) i perifere områder og områder med lav sentralitet.

3. DATAKILDER

Som datagrunnlag for tabellene er brukt "Kretsdatabankene" fra 1970 og 1980. Dette er relativt omfattende og detaljerte filer med kretsdata basert på folke- og boligteilingene i 1970 og 1980.

Som grunnlag for tabell 10, yrkesaktive etter hovednæring, måtte en imidlertid nytte beredskapsfilen FOB-70, omkodet til 1980-standard, for å få data sammenliknbare med tilsvarende i krets-databank 1980. Beredskapsfilen har data på individnivå.

De omfattende filebeskrivelsene kan fås ved henvendelse til Byrået.

4. LANDSDELSINNDELINGEN

Som nevnt er det produsert tabeller på fylkes-, landsdels- og landsnivå. Landsdelsinndelingen som her er brukt følger Byråets standard:

1. Akershus/Oslo	
2. Østlandet ellers	Østfold, Hedmark, Oppland, Buskerud, Vestfold og Telemark
3. Agder/Rogaland	Aust- og Vest-Agder og Rogaland
4. Vestlandet	Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal
5. Trøndelag	Sør- og Nord-Trøndelag
6. Nord-Norge	Nordland, Troms og Finnmark

5. MERKNADER TIL DE ENKELTE TABELLENE

I alle tabellene er alle klasser med færre enn 10 personer blanket.

Tabell 1

Ingen merknader.

Tabell 2a og b

Ingen merknader.

Tabell 3a og b

Ingen merknader.

Tabell 4. Fruktbarhet 1970 og 1980

Foreløpig produseres ikke tall over fødsler på kretsnivå. Fruktbarhet kan dermed ikke beregnes på vanlig måte. Det er derfor konstruert et tillempet mål som kan illustrere variasjonene i fruktbarhet: barn 0-6 år/kvinner 20-39 år. Denne metoden betegnes som "woman-child-ratio", kjent brukt i land og regioner der datagrunnlaget er for dårlig til å beregne vanlige fruktbarhetsmål.

Tabell 5a og b. Kretser i demografisk krise i 1980

Miljøverndepartementet ønsket å få kartlagt hvilke kretser som på grunnlag av utviklingen mellom 1970 og 1980 kan sies å være i demografisk krise. Nå kan det imidlertid ikke framskaffes 1970-tall for 1980-kretser, og omvendt, på grunn av endringer i kretsinnndelingen mellom tellingene.

Det ble derfor benyttet statustall for 1980 til å finne grunnkretser med uheldig befolknings-sammensetning. Kriteriene som ble brukt for å definere demografisk krise var

- "Forgubbing" målt som: personer 60 år og over/alle personer >0,28
- "Fruktbarhet" målt som: barn 0-6 år/kvinner 20-39 år <0,47
- "Kvinneandel" målt som: kvinner 20-39 år/alle personer <0,11

Grenseverdiene er satt slik at ca. 1/5 av landets befolkning havner i kretser i "krise" iflg. hvert av kriteriene. Tabell 5b viser at de regionale utslagene varierer kriteriene imellom.

Tabell 6a, b, c og d. Yrkesaktive etter kjønn og arbeidstid

Krets databank 1970 inneholder bare 257 personer med uoppgitt arbeidstid. Krets databank 1980 har et vesentlig høyere antall, i alt 121 804 personer (6% av yrkesaktiv befolkning). For å få sammenliknbare tall fordelt en de med uoppgitt arbeidstid i 1980 etter kjønn og arbeidstid. Det ble valgt samme fordeling som de med oppgitt arbeidstid hadde på landsnivå:

Menn: 15,4% på deltid (100-999 timer)
84,6% på heltid (1000 timer og over)

Kvinner: 45,2% på deltid
54,8% på heltid

Kvalitetskontrollundersøkelsen for folke- og boligtellingen 1980 (Heldal, 1984) bekrefter denne fordelingen for menn, men antyder en noe større andel kvinner med over 1 000 timer arbeidstid. Mindre varianter i fordelingsnøklene gir imidlertid ubetydelige utslag da den massen som skal fordeles er svært liten i forhold til de med oppgitt arbeidstid. Dette forhold reduserer også betydningen av at den faktiske fordelingen varierer noe mellom kretsene, mens det her er brukt ens nøkkel for alle.

På grunn av prosentvis fordeling er 25 personer på landsnivå falt ut under fordelingsprosessen som følge av forhøyningsreglene

Tabell 7a, b og c. Andel yrkesaktive etter kjønn og arbeidstid

Samme merknader som for tabellene 6a, b, c og d. Med andel menes her antall yrkesaktive, 16 til 69 år, i prosent av total befolkning i samme aldersgruppe.

Tabell 8. Andel trygdede/pensjonister

I krets databank 1970 er det oppgitt antall personer mellom 16 og 69 år med pensjon/trygd som viktigste kilde til livsopphold. For å få et tilnærmet riktig antall pensjonister/trygdede totalt, er alle over 70 år lagt til. Blant disse er det en del personer som ikke har pensjon/trygd som viktigste kilde til livsopphold. Omfanget av disse er beregnet til 18 962 personer, noe som utgjør 3,5% av alle med pensjon/trygd som viktigste kilde til livsopphold. 1970-tallene er altså noe for høye. 1980-tallene refererer derimot til alle med pensjon/trygd som viktigste kilde til livsopphold uansett alder.

Tabell 9. Yrkesaktive etter arbeidsreisens lengde. 1980

Massen er her yrkesaktive 16 år og over som reiste minst én gang i uken 25.-31. oktober. Reisetiden gjelder én vei.

Tabell 10a, b, c og d. Yrkesaktive etter hovednæring

I krets databank 1970 er det personer 16 år og over som er fordelt etter næring, mens det i 1980 er de yrkesaktive (de som utførte inntektsgivende arbeid i minst 100 timer i året) som er fordelt. For å få sammenliknbare tall ble derfor "Beredskapsfilen FoB-70" benyttet sammen med krets databank 1980. Dermed kunne alle med minst 100 arbeidstimer siste 12 måneder i 70-tellingen fordeles etter næring. Næringsinndelingen følger for begge årgangene standard for næringsgruppering, 1978.

Næringskode

Primærnæring	1	Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst
Sekundærnæring	2	Oljeutvinning og bergverksdrift
	3	Industri
	4	Kraft- og vannforsyning
	5	Bygge- og anleggsvirksomhet
Tertiærnæring	6	Varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet
	7	Transport, lagring, post og telekommunikasjon
	8	Bank- og finansieringsvirksomhet, forsikring, eiendomsdrift og forretningsmessig tjenesteyting
	9	Offentlig, sosial og privat tjenesteyting
	090 (1970)	Næringer i 1970 som ikke kan omkodes til standard 1978
	0000 (1980)	Uoppgitt næring

6. VIDERE BRUK AV MATERIALET

Materialet i og bak dette arbeidet har vært utnyttet i flere sammenhenger internt og eksternt.

På oppdrag fra Miljøverndepartementet vil en gruppe ved Geografisk Institutt, Universitetet i Oslo, analysere tallmaterialet som her er presentert. Programmeringen og maskinkjøringene bak analysen foretas av Byrået, kontor for befolkning, valg og regionalstatistikk (12. kontor). Analysen vil bli offentliggjort i løpet av 1985.

I regjeringens langtidsprogram kan det bli lagt opp til en virkemiddelbruk i distriktsammenheng der vekten forskyves fra støtte til enkeltbedrifter og -næringer i retning av generell støtte til arbeidskraften i de distrikter som trenger dette. For å kunne vurdere hvor langt denne politikken kan føres ønsket Finansdepartementet å vite hvor store arbeidsreiseomland folk tilhører. Departementet ønsket altså å utnytte arbeidet med normativt arbeidsreiseomland til å sortere kretsene til kun det største omlandet de tilhører. "Arbeidskraftregionene", som disse omlandene ble kalt, ble så rangert etter folketall. På grunnlag av Krets databank 1980 og data fra landbrukstellingen 1979 på kretsnivå ble det så bl.a. beregnet andelen yrkesaktive innenfor jordbruk, andel jordbruksareal og andel åpen åker og hage som ligger innenfor ulike størrelsesgrupper av "arbeidskraftregioner".

Sammenliknbartskatalogen 1970 - 1980 gir mulighet for å studere endringer innenfor slike regioner. En kunne også forsøke muligheten av å beregne overføringene til jordbruket etter sentralitet.

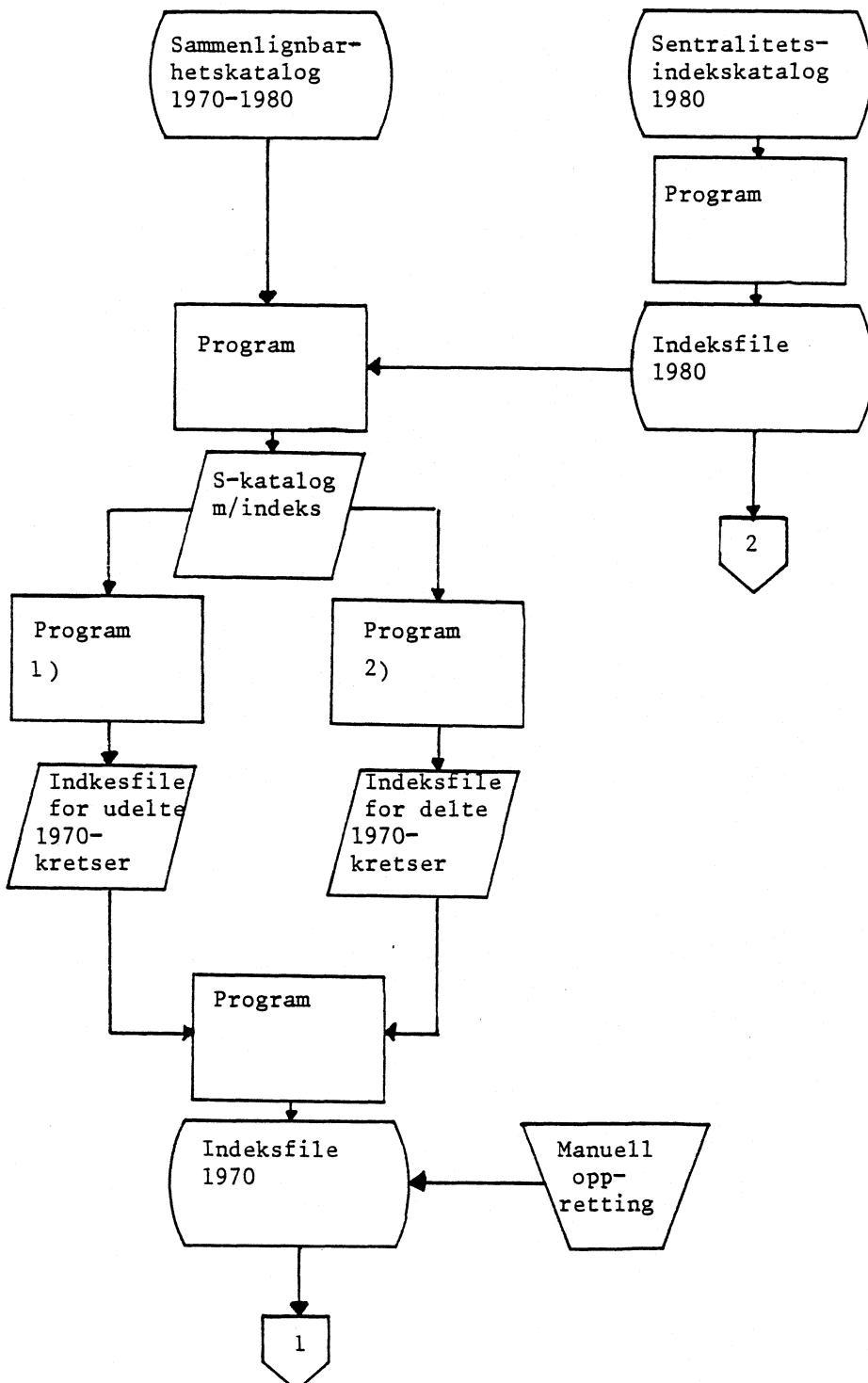
I forbindelse med arbeidet med nytt inntektssystem for kommunene og fylkeskommunene (St.meld. nr. 26. 1983-84) har 12. kontor et prosjekt for Kommunal- og arbeidsdepartementet som går på å gi et mål på bosettingsmønsteret i de enkelte kommunene. Målet er ment å reflektere hvordan bosettingen påvirker kommunens utgifter ved å yte befolkningen lovbestemt service innenfor ulike sektorer. En av de metoder som vurderes er å utnytte arbeidet med normativt arbeidsomland (evt. sammen med koordinatene til kretsenes befolkningstypdepunkt).

I tillegg til den databeredskap som finnes i Byrået, disponerer nå Norsk Samfunnsvitenskaplig Datatjeneste både Krets databank 1980 og Sentralitetsindekskatalogen.

LITTERATUR

- Brox, O. (1980): Mot et konsolidert bosettingsmønster? Tidsskrift for samfunnsforskning, nr. 3-4: 221-244.
- Brox, O. (1982): Avfolkes utkant-Norge? Et forsøk på å føre konsolideringsdiskusjonen videre. Plan og Arbeid, nr. 6: 381-386.
- Byfuglien, J. og Langen, O.R. (1983): Grunnkretser, tettsteder og menigheter. Dokumentasjon 1980. Rapporter 83/13. Statistisk Sentralbyrå.
- Fossan, Bjørn (1975): Senterstrukturen i Norge. Del 1. Miljøverndepartementet, planavdelingen.
- Heldal, J. (1984): Kvalitetskontrollundersøkelsen for folke- og boligtellingen 1980. Rapporter 84/21. Statistisk Sentralbyrå.
- Kanstad, T. og Kindseth, O. (1983): Senterstruktur og bosettingsmønster. Rapport nr. 3. 1983. Nordlandsforskning.
- Langen, O.R. (1975): Folketellingskretsene i Norge 1960 og 1970. Sammenliknbare kretsenheter. Arbeidsnotater. IO 75/15. Statistisk Sentralbyrå.
- Langen, O.R. (1976): Bruk av kretsdata til analyse av marginalitet i Norge. Geografiske studier av utkantsstrøk i Norge. Arbeidsrapport nr. 10. Geografisk Institutt, NHH og Universitetet i Bergen.
- Langen, O.R. (1983): Normativt arbeidsreiseomland til utvalgte tettsteder og sentra. Del I og II. Interne notater, 83/21 og 83/35-52. Statistisk Sentralbyrå.
- Sogn og Fjordane fylkeskommune (1983): Analyse av befolknings- og sysselsettingstilhøva i utkant-områda i Sogn og Fjordane.
- Stortingsmelding nr. 26 (1983-84). Om et nytt inntektssystem for kommunene og fylkeskommunene.
- Stortingsmelding nr. 67 (1984-85). Regional planlegging og distriktpolitikk.

SKJEMATISK OVERSIKT OVER OPPLEGGET

Program:
Sorterer ut records hvor kretsene har sin høyeste indeks

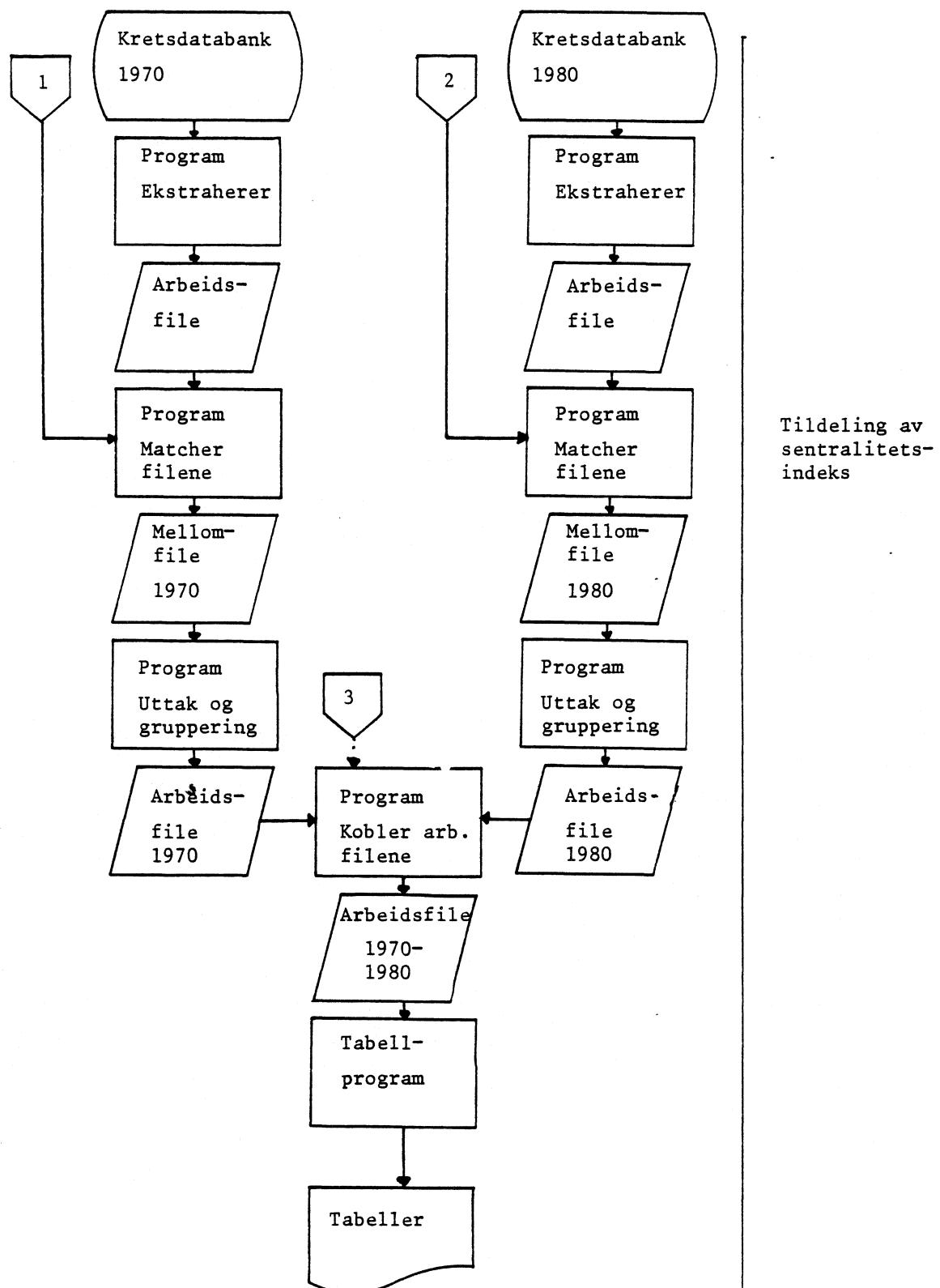
Program:
Gir hver record indeks

- 1) **Program:**
Gir udelte 1970-kretser indeks
- 2) **Program:**
Gir delte 1970-kretser indeks

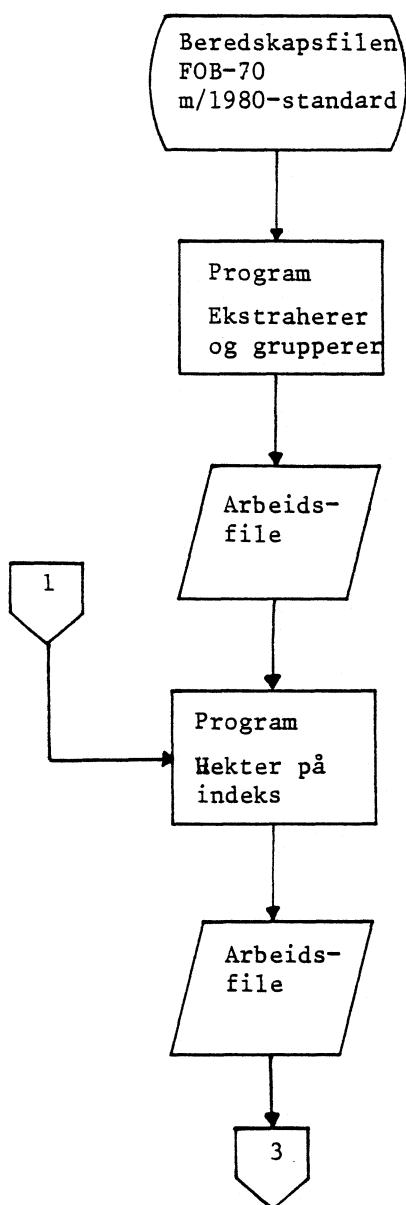
Program:
Kobler indeksfilene

Opprettning:
Feil som skyldes katalogene rettet

SKJEMATISK OVERSIKT OVER OPPLEGGET FORTS.

SKJEMATISK OVERSIKT OVER OPPLEGGET FORTS.

Plokker ut alle
med mer enn 100t
arbeid og for-
deler etter næring

Register over vedleggstabeller

	Side
1. Folkemengden etter sentralitet. Absolutte tall. 1970 og 1980. Relativ endring. Prosent. 1970 - 1980. Landsdel	19
2a. Folkemengden i ulike aldersgrupper. Etter sentralitet. Prosent. Landsdel. 1970	20
2b. Folkemengden i ulike aldersgrupper. Etter sentralitet. Prosent. Landsdel. 1980	21
3a. Antall kvinner pr. 100 menn i ulike aldersgrupper. Etter sentralitet. Landsdel. 1970 og 1980	22
3b. Endring i antall kvinner pr. 100 menn i ulike aldersgrupper. Etter sentralitet. Landsdel. 1970 - 1980	23
4. Fruktbarhet etter sentralitet. Landsdel. 1970 og 1980	24
5a. Antall kretser i demografisk krise etter ulike kriterier, og folketallet i disse kretsene. Etter sentralitet. Absolutte tall. Landsdel. 1980	25
5b. Andel kretser i demografisk krise etter ulike kriterier, og disse kretsenes befolknings- andel. Etter sentralitet. Prosent. Landsdel. 1980	26
6a. Yrkesaktive, 16 til 69 år, etter kjønn, årlig arbeidstid og sentralitet. Landsdel. 1970	27
6b. Yrkesaktive, 16 til 69 år, etter kjønn, årlig arbeidstid og sentralitet. Landsdel. 1980	28
6c. Endring i yrkesaktivitet, 16 til 69 år, etter kjønn, årlig arbeidstid og sentralitet. Prosent. Landsdel. 1970 - 1980	29
6d. Endring i antall yrkesaktive, 16 til 69 år, etter kjønn, årlig arbeidstid og sentralitet. Landsdel. 1970 - 1980	30
7a. Andel yrkesaktive, 16 til 69 år, etter kjønn, årlig arbeidstid og sentralitet. Prosent. Landsdel. 1970	31
7b. Andel yrkesaktive. 16 til 69 år, etter kjønn, årlig arbeidstid og sentralitet. Prosent. Landsdel. 1980	32
7c. Endring i andel yrkesaktive, 16 til 69 år, etter kjønn, årlig arbeidstid og sentralitet. Prosentpoeng. Landsdel. 1970 - 1980	33
8. Andel, og endring i andel, personer med pensjon/trygg som viktigste kilde til livsopp- hold. Etter sentralitet. Promille. Landsdel. 1970 - 1980	34
9. Yrkesaktive etter arbeidsreisens lengde. Etter sentralitet. Prosent. Landsdel. 1980 ..	35
10a. Yrkesaktive etter hovednæring og sentralitet. Absolutte og relative tall. Landsdel. 1970	36
10b. Yrkesaktive etter hovednæring og sentralitet. Absolutte og relative tall. Landsdel. 1980	37
10c. Endring i antall yrkesaktive etter hovednæring og sentralitet. Prosent. Landsdel. 1970 - 1980	38
10d. Endring i antall yrkesaktive etter hovednæring og sentralitet. Landsdel. 1970 - 1980 ..	39

TABELL 1. FOLKEMENGDEN ETTER SENTRALITET. ABSOLUTTE TALL. 1970 OG 1980 OG RELATIV ENDRING. PROSENT. 1970 - 1980. LANDSDEL.

SENTRALITET	FOLKEMENGDEN		REL. ENDRING 1970 - 1980
	1970	1980	
LANDSOELFNE			
I ALT.	3874133	4091132	5,5
PERIFERI	103097	94215	-8,6
UNDER 200	61284	60090	-1,9
200-499	59386	58338	-1,8
500-999	150306	153295	2,0
1000-1999	214070	223499	4,4
2000-4999	355798	376994	6,0
5000-7999	389444	430482	10,5
10000-19999 ...	316800	345428	9,0
20000-49999 ...	665043	722597	8,7
50000 OG OVER *	1545465	1610266	4,2
AKERHUS/			
OSLO*	800219	820815	2,6
PERIFERI	0	—	—
UNDER 200	0	0	—
200-499	0	0	—
500-999	0	0	—
1000-1999	0	0	—
2000-4999	12895	14123	9,5
5000-7999	52262	60559	15,9
10000-19999 ...	11346	12210	7,6
20000-49999 ...	12862	17744	38,0
50000 OG OVER *	705629	709623	0,6
OSTLANDET			
ELLERS	1101248	1164505	5,7
PERIFERI	9315	8015	-3,6
UNDER 200	6944	7335	5,6
200-499	10680	10523	-1,5
500-999	14360	14631	1,9
1000-1999	57347	58384	1,8
2000-4999	92098	93826	1,9
5000-7999	47896	49899	4,2
10000-19999 ...	217322	237076	9,1
20000-49999 ...	371723	400705	8,5
50000 OG OVER *	264005	261228	6,5

TABELL 1.(FORTS.) FOLKEMENGDEN ETTER SENTRALITET. ABSOLUTTE TALL. 1970 OG 1980 OG RELATIV ENDRING. PROSENT. 1970 - 1980. LANDSDEL.

SENTRALITET	FOLKEMENGDEN		REL. ENDRING 1970 - 1980
	1970	1980	
AGDER/RUGALAND			
RUGALAND	472759	532459	12,6
PERIFERI	4577	4748	3,7
UNDER 200	9341	9783	4,7
200-499	3962	4057	2,4
500-999	5349	6164	-2,9
1000-1999	12237	14289	16,8
2000-4999	23547	27491	16,7
5000-9999	67223	74990	11,6
10000-19999 ...	0	0	—
20000-49999 ...	135401	152399	11,7
50000 OG OVER *	207571	236843	14,1
VESTLANDET			
VESTLANDET	696291	733183	5,3
PERIFERI	32120	29375	-9,5
UNDER 200	19845	20028	0,9
200-499	22055	21823	-1,1
500-999	47087	52558	11,6
1000-1999	81328	87267	7,3
2000-4999	98241	105454	7,3
5000-9999	72514	81085	11,8
10000-19999 ...	47574	52672	11,1
20000-49999 ...	49203	53201	8,1
50000 OG OVER *	224306	227285	1,3
TRONDALAG			
TRONDALAG	361138	370461	5,5
PERIFERI	9166	7749	-15,5
UNDER 200	9216	8072	-12,4
200-499	8421	8288	-1,6
500-999	33235	33479	0,7
1000-1999	19257	18720	-2,8
2000-4999	24688	30472	6,2
5000-9999	98510	107182	4,4
10000-19999 ...	0	0	—
20000-49999 ...	0	0	—
50000 OG OVER *	144054	155287	7,8
NORD-NORGE			
NORD-NORGE	452476	469709	3,8
PERIFERI	48909	44324	-9,4
UNDER 200	15938	14872	-6,7
200-499	14268	13647	-4,4
500-999	43275	46463	-5,7
1000-1999	43901	44835	2,1
2000-4999	100329	105624	5,3
5000-9999	51039	56767	11,2
10000-19999 ...	405584	43270	6,7
20000-49999 ...	67654	74548	13,5
50000 OG OVER *	0	0	—

TABELL 3B. ENDRING I ANTALL KVINNER PR. 100 MENN I ULIKE ALDERSGRUPPER • ETTER SENTRALITET. LANDSDEL. 1970 - 1980.

SENTRALITET	ENDRINGER I RÅTENE		
	16 - 49 ÅR		30 - 49 ÅR
	70-80	70-80	70-80
LANDSDELENE			
ALT	-1	1	-2
PERIFERI	2	9	-5
UNDER 200	3	10	-4
200-499	1	4	-1
500-999	2	7	-3
1000-1999	1	5	-3
2000-4999	0	2	-1
5000-9999	0	4	-3
10000-19999	-2	-1	-3
20000-49999	-1	0	-1
50000 OG OVER ..	-3	-2	-4
AKERSHUS/			
OSLO	-2	-1	-3
PERIFERI	-1	-	-
UNDER 200	-	-	-
200-499	-	-	-
500-999	-	-	-
1000-1999	-	-	-
2000-4999	0	-7	5
5000-9999	3	3	3
10000-19999	-4	-11	1
20000-49999	-2	-5	0
50000 OG OVER ..	-3	-2	-4
ØSTLANDET			
ELLES	0	1	-1
PERIFERI	7	9	5
UNDER 200	6	11	2
200-499	1	3	0
500-999	1	4	0
1000-1999	3	7	-1
2000-4999	1	3	0
5000-9999	2	8	-4
10000-19999	-1	0	-2
20000-49999	-1	0	-1
50000 OG OVER ..	-1	0	-1

TABELL 3B.(FORTS.) ENDRING I ANTALL KVINNER PR. 100 MENN I ULIKE ALDERSGRUPPER .
ETTER SENTRALITET. LANDSDEL. 1970 - 1980.

SENTRALITET	ENDRINGER I RÅTENE		
	16 - 49 ÅR		30 - 49 ÅR
	70-80	70-80	70-80
AGDER/RØGALAND ***			
PERIFERI	0	3	-3
UNDER 200	8	24	-9
200-499	5	19	-8
500-999	5	10	0
1000-1999	5	13	-4
2000-4999	3	9	-2
5000-9999	1	7	-5
10000-19999	-	-	-
20000-49999	0	3	-2
50000 OG OVER ..	-3	-2	-5
VESTLANDET			
PERIFERI	-2	0	-4
UNDER 200	0	6	-5
200-499	-1	6	-8
500-999	-1	9	-2
1000-1999	0	3	-3
2000-4999	-	1	-1
5000-9999	-2	0	-4
10000-19999	-4	-2	-5
20000-49999	-1	2	-5
50000 OG OVER ..	-5	-5	-5
TRØNDALAG			
PERIFERI	-1	1	-2
UNDER 200	1	1	2
200-499	6	4	-7
500-999	2	4	-1
1000-1999	-1	-4	2
2000-4999	-2	-2	-2
5000-9999	-1	2	-3
10000-19999	-	-	-
20000-49999	-	-	-
50000 OG OVER ..	-2	0	-3
NORD-NORGES			
PERIFERI	1	4	-2
UNDER 200	2	10	-6
200-499	4	13	-5
500-999	3	5	0
1000-1999	2	6	-3
2000-4999	1	7	-6
5000-9999	0	2	-3
10000-19999	0	3	-2
20000-49999	-3	-2	-4
50000 OG OVER ..	0	0	-1

TABELL 4. FRUKTBARHET EFTER SENTRALITET.
LANDSDELE, 1970 OG 1980.

SENTRALITET	FRUKTBARHETSÅR		ENDRINGER 70-80
	1970	1980	
LANDSDELENE			
1 ALT	0,94	0,63	-0,31
PERIFERI	1,28	0,80	-0,48
UNDER 200	1,25	0,81	-0,44
200-499	1,22	0,80	-0,41
500-999	1,21	0,78	-0,43
1000-1999	1,15	0,74	-0,40
2000-4999	1,12	0,70	-0,41
5000-9999	1,07	0,71	-0,36
10000-19999	0,93	0,62	-0,31
20000-49999	0,99	0,65	-0,33
50000 OG OVER ..	0,91	0,56	-0,25
AKERSHUS/OSLO			
PERIFERI	-	-	-
UNDER 200	-	-	-
200-499	-	-	-
500-999	-	-	-
1000-1999	-	-	-
2000-4999	0,99	0,61	-0,38
5000-9999	0,97	0,62	-0,35
10000-19999	1,01	0,58	-0,43
20000-49999	0,96	0,68	-0,29
50000 OG OVER ..	0,70	0,48	-0,22
ØSTLANDET			
FELLES	0,92	0,62	-0,31
PERIFERI	1,13	0,61	-0,51
UNDER 200	1,04	0,65	-0,39
200-499	1,08	0,74	-0,35
500-999	1,06	0,67	-0,39
1000-1999	1,01	0,65	-0,37
2000-4999	1,00	0,63	-0,37
5000-9999	0,99	0,69	-0,31
10000-19999	0,90	0,61	-0,29
20000-49999	0,92	0,62	-0,31
50000 OG OVER ..	0,89	0,60	-0,29

TABELL 4. (FORTS.) Frukbarhet etter sentralitet.
landsdel, 1970 og 1980.

SENTRALITET	FRUKTBARHETSÅR		ENDRINGER 70-80
	1970	1980	
AGDER/ROGALAND			
PERIFERI	1,26	0,89	-0,37
UNDER 200	1,33	0,83	-0,50
200-499	1,28	0,93	-0,35
500-999	1,27	0,84	-0,43
1000-1999	1,14	0,92	-0,22
2000-4999	1,17	0,86	-0,31
5000-9999	1,13	0,84	-0,29
10000-19999	-	-	-
20000-49999	1,08	0,77	-0,31
50000 OG OVER ..	0,99	0,68	-0,31
VESTLANDET			
PERIFERI	1,32	0,85	-0,47
UNDER 200	1,32	0,88	-0,44
200-499	1,24	0,84	-0,40
500-999	1,26	0,92	-0,44
1000-1999	1,21	0,79	-0,42
2000-4999	1,15	0,75	-0,39
5000-9999	1,10	0,75	-0,34
10000-19999	0,99	0,64	-0,34
20000-49999	1,06	0,70	-0,36
50000 OG OVER ..	0,88	0,61	-0,27
TRØNDALAG			
PERIFERI	1,24	0,77	-0,47
UNDER 200	1,15	0,40	-0,36
200-499	1,18	0,80	-0,39
500-999	1,19	0,78	-0,41
1000-1999	1,17	0,76	-0,41
2000-4999	1,13	0,69	-0,45
5000-9999	1,11	0,69	-0,42
10000-19999	-	-	-
20000-49999	-	-	-
50000 OG OVER ..	0,90	0,59	-0,31
NORD-NIRGE			
PERIFERI	1,13	0,68	-0,45
UNDER 200	1,28	0,79	-0,40
200-499	1,30	0,80	-0,50
500-999	1,27	0,75	-0,53
1000-1999	1,21	0,75	-0,46
2000-4999	1,19	0,72	-0,47
5000-9999	1,18	0,69	-0,49
10000-19999	1,19	0,67	-0,43
20000-49999	0,98	0,64	-0,35
50000 OG OVER ..	1,03	0,60	-0,43

